

CO ŘÍCT O SOBĚ?

ЧТО СКАЗАТЬ О СЕБЕ?

V této lekci se naučíte

- fráze potřebné pro předání a získání osobních dat a údajů,
- otázky a odpovědi na osobu, předmět, způsob, kvalitu, množství, místo, čas,
- časování sloves MÍT, JMENOVAT SE, STUDOVAT, MLUVIT ad.,
- koncovky podst. jm. 2. pádu jedn. č.

На этом уроке вы познакомитесь

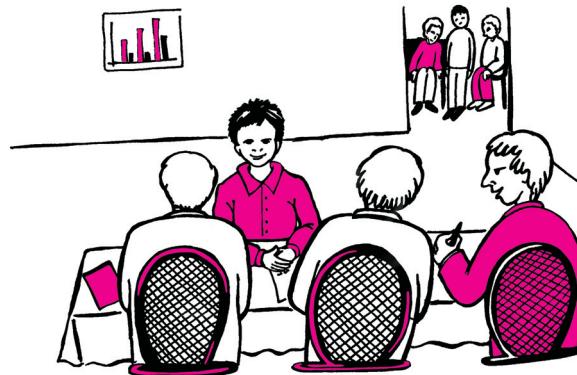
- с необходимыми фразами для передачи и получения личных данных,
- с вопросами о лице, предмете, способе, качестве, количестве, месте, времени и ответами,
- со спряжением глаголов ИМЕТЬ, ЗВАТЬ/НАЗЫВАТЬСЯ, УЧИТЬСЯ, ГОВОРИТЬ и др.,
- с окончаниями имен существительных родительного падежа ед. ч.

V této lekci se seznámíte

- s tvořením minulého času,
- s „vykáním“ v češtině,
- s českými neurčitými займенy,
- s českými základními číslovkami 1–20, 30, 40, 50–100, 1 000, 1 000 000,
- se čtením data.

На этом уроке вы познакомитесь

- с образованием форм прошедшего времени,
- с обращением на «Вы» в чешском языке,
- с чешскими неопределенными местоимениями,
- с чешскими числительными 1–20, 30, 40, 50–100, 1 000, 1 000 000,
- со чтением даты.

I. FRAZEOLOGIE

003_L3_Fr

Jak se jmenejete? Jak se jmeneješ?

Jak se jmenuji/u?

Isem/jmenuji/u se Viktor Michalkov.

Kdo je to?

To je můj přítel, bratr/moje přítelkyně.

To jsou мои друзья.

Kdo jsem, kdo je on, ona?

Kdo jsou они/оны/она?

Kdy a kde jste se narodil/a?

Kdy a kde ses narodil/a?

Kdy a kde jsem se narodil?

Kolik máte/máš let?

Kolik je mi (tobě, jemu) let?

Mám (má) 22 let, 25 let.

Odkud jsi/jste?

Isem z Moskvy, z Petrohradu.

Kde bydlíte/bydlíš?

Kde bydlím?

Jaká je vaše adresa?

Tady je moje adresa.

Kde pracujete/studujete?

Kde pracuji/u?

Jaká je vaše profese?

V jakém oboru pracujete?

Isem inženýr, lékař, technik, ...

Pracuji/u v soukromé firmě.

Фразеология

Как Вас зовут? Как тебя зовут?

Как меня зовут?

Я/меня зовут Виктор Михалков.

Кто это?

Это мой друг, брат/моя подруга.

Это мои друзья.

Кто я (он, она)?

Кто они?

Когда и где вы родились?

Когда и где ты родился/родилась?

Когда и где я родился?

Сколько Вам/тебе лет?

Сколько мне (тебе, ему) лет?

Мне (ему, ей) 22 года, 25 лет.

Откуда ты/Вы?

Я из Москвы, Петербурга.

Где Вы живете/ты живешь?

Где я живу?

Какой Ваш адрес?

Вот мой адрес.

Где Вы работаете/учитесь?

Где я работаю?

Кто Вы по профессии?

В какой области Вы работаете?

Я инженер, врач, техник, ...

Я работаю в частной фирме.

Jsem účetní v bance.	Я бухгалтер в банке.
Jsem soukromý podnikatel.	Я частный предприниматель.
Nepracuji/u.	Я не работаю.
Jsem nezaměstnaný.	Я безработный.
Čím jsou rodiče (je on, ona)?	Кем работают родители (он, она)?
Jsou inženýři (je inženýr, inženýrka).	Они инженеры (он инженер, она инженер).
Jaké máte vzdělání?	Какое у Вас образование?
Jaké mám vzdělání?	Какое у меня образование?
Vysokoškolské, středoškolské.	Высшее, среднее.
Studuji/u třetí ročník vysoké školy.	Я учусь на 3-ем курсе вуза.
Jaké jste národnosti?	Кто Вы по национальности?
Jsem Rus, Ruska	Я русский, я русская.
Jsem Ukrajinec, Ukrailinka	Я украинец, украинка.
Jsem Gruzíneč, Armén, Estoneč, Lotyš, Litevč.	Я грузин, армянин, эстонец, латыш, литовец.
Jaké jsem národnosti?	Кто я по национальности?
Jsem Čech.	Я чех.
Jaká je vaše/tvoje státní příslušnost?	Какое Ваше/твое гражданство?
Jaký cizí jazyk ovládáte (umíte, znáte)?	Каким иностранным языком Вы владеете?
Rozumíte česky?	Вы понимаете по-чешски?
Trochu rozumím česky.	Я немного понимаю по-чешски.
Jsme ruští studenti.	Мы русские студенты.
Moji příbuzní jsou Češi.	Мои родственники – чехи.
Moje rodina není velká.	Моя семья небольшая.
Máte rodinu?	У Вас есть семья?
Mám manželku (manžela) a dvě děti.	У меня жена (муж) и двое детей.
Jste/jsi ženatý?	Вы/ты женат?
Jste/jsi vdaná?	Вы/ты замужем?

Otázky a odpovědi

osoba

Kdo?

Kdo je ten muž? (bratr, syn)

Kdo je ta žena? (sestra, dcera)

Kdo jsou ti lidé? (cizinci)

věc

Co?

Co je to? (stůl, židle, auto)

Co je tam? (kopec, zahrada, město)

Co je ti? (nic)

Co se děje? (nic)

Co hledáte? (náměstí)

Вопросы и ответы

лицо

Кто?

Кто этот мужчина? (брать, сын)

Кто эта женщина? (сестра, дочь)

Кто эти люди? (иностранные)

предмет

Что?

Что это? (стол, стул, автомобиль)

Что это там? (холм, сад, город)

Что с тобой? (ничего)

Что случилось? (ничего)

Что вы ищете? (площадь)

LEKCE 3

Co je nového? (nic)

Что нового? (ничего)

Co si přejete? (zmrzlinu)

Что вы желаете? (мороженое)

Co říkáte? (nic)

Что вы говорите? (ничего)

způsob

Jak?

способ

Jak se máte? (dobře, špatně)

Как? Каким образом?

Jak se to řekne česky? (kufr)

Как дела? Как вы поживаете? (хорошо, плохо)

Jak se vám líbí v České republice? (moc, moc ne)

Как это сказать по-чешски? (чемодан)
Как вам нравится в Чешской Республике? (очень, не очень)

kvalita

Jaký? Jaká? Jaké? Jací? Jaké? Jaká?

качество

Jaký je to prezident?

Какой? Какая? Какое? Какие?

Jakou máte adresu (jaká je vaše adresa)?

Какой это президент?

Jaké číslo mobilu máte?

Какой ваш адрес?

Jací inženýři?

Какой ваш номер мобильного?

Jaké ženy?

Какие инженеры?

Jaká jména?

Какие женщины?

množství

Kolik?

количество

Kolik to stojí?

Сколько?

Kolik je hodin?

Сколько это стоит?

Kolik je vás?

Сколько времени?

místo

Kde? Odkud?

место

Kde to je?

Где? Откуда?

Kde je zastávka autobusu?

Где это находится? Где это?

Kde je univerzita?

Где находится остановка автобуса?

tam/tady

Где находится университет?

nalevo/napravo

там/здесь

daleko/nedaleko

налево, слева/направо, справа

v centru/na okraji (města)

далеко/недалеко

dole/nahoře

в центре/на окраине (города)

vpředu/vzadu

внизу/наверху

uvnitř/vně, venku

впереди/позади

Odkud jste? (Z Moskvy)

внутри/снаружи, на улице

Odkud jste přijel/li? (Z Ruska)

Откуда вы? (Из Москвы)

čas, trvání

Kdy?

время, продолжительность

ráno, dopoledne, v poledne,

Когда?

утром, до обеда, в полдень,

odpoledne, večer, v noci

v poledne, v noci

dnes, zítra, včera,

předevčírem, pozítří

tento, příští, minulý týden

tento, příští, minulý měsíc

tento, příští, minulý rok

Jak dlouho?

den, TÝDEN, měsíc, rok, století

после обеда, вечером, ночью

в полдень, ночью

сегодня, завтра, вчера,

позавчера, послезавтра

на этой, на следующей, **на прошлой неделе**

в этом, в следующем, в прошлом месяце

в этом, в следующем, в прошлом году

Как долго?

день, НЕДЕЛЮ, месяц, год, век

II. DIALOGY

Диалоги

1. Přečtěte dialogy a zjistěte, nakolik jste pochopili jejich obsah.

Прочитайте диалоги и определите, насколько вы поняли их содержание.

2. Procvíčujte dialogy a naučte se je zpaměti.

Тренируйте диалоги и выучите их наизусть.

3. Upravte dialogy pro vlastní potřeby.

Змените диалоги, приспособив их собственным нуждам.

Dialog 1

V kurzu češtiny

Učitelka Lucie, studenti

На курсах чешского языка

016_L_3_D_1

- L: Dobrý den. Vítám vás všechny v České republice (v Praze, v Brně, v Ostravě...). Dovolte, abych se představila. Jmenuju se Lucie Vášová a jsem vaše učitelka češtiny. Hodiny češtiny budou každé pondělí a čtvrttek. Kdo už mluví trochu česky? Prosím, řekněte něco o sobě.
- B: Já jsem Igor Petrov. Jsem z Ruska a bydlím v Tule.
- C: Jmenuju se Darja Pětuchina. Jsem Ukrajinka. Bydlím v Kyjevě.
- D: Já jsem Vladimír Ivanov. Jsem z Běloruska, z Minska.
- L: Kolik je vám let a kolik máte sourozenců?
- B: Je mi 20 let a mám dva bratry.
- C: Má m 19 let. Moje sestra Anna má 22 roků.
- D: Má m 35 let. Můj bratr se jmenuje Vadim a sestra Natalije.
- L: Jak se jmenují rodiče a čím jsou?
- B: Moje máma je učitelka a jmenuje se Alexandra. Táta je řidič autobusu, jmenuje se Pavel.

- C: Můj otec je byznysmen. Maminka je účetní. Táta je Maxim a máma Věra.
D: Moje maminka je prodejkyně, jmenuje se Galja, tatínek je novinář a jmenuje se Sergej.
L: Děkuji za všechny informace. Mluvíte už docela dobře česky. Ve čtvrtek vám přinesu učebnice češtiny a začneme se učit. Doufám, že se vám čeština bude líbit a brzy budete mluvit česky.

Dialog 2

Ve studentském klubu

В студенческом клубе

Radim, Sergej, Viktor

- R: Ahoj! Vy jste cizinci?
S: Ano, jsme.
R: Odkud jste?
S: Já jsem z Voroněže. A on je ze Lvova.
R: Kde je Voroněž a Lvov?
V: Voroněž je v Rusku a Lvov na Ukrajině.
C: Kamarád je Rus a já jsem Ukrajinec. A ty jsi Čech?
R: Jo, Čech z Plzně. Jsem Radim, a vy?
S: Já jsem Sergej.
V: Já se jmenuju Viktor.
R: Už mluvíte dobře česky. Jak dlouho se učíte češtinu?
V: Jsme tady od ledna, už půl roku. Chodíme do kurzu češtiny.
R: Zvu vás na české pivo.
S: Děkujeme, máme rádi české pivo.

017_L_3_D_2

Dialog 3

Moji příbuzní na fotografii

Мои родственники на фотографии

Eva, Viktorie

- V: Ahoj Eva. Něco ti nesu.
E: Ahoj Viki. Máš pro mne nějaký dárek?
V: Mám pro tebe fotky mých příbuzných.
E: Konečně, už je slibuješ týden.
V: Včera mi maminka poslala nové fotky ze svatby strýce. Jsou tam všichni, o kterých jsem ti vyprávěla.
E: Tak ukaž. To je určitě tvoje maminka, jsi jí moc podobná.
V: Ano, je.
E: A kdo jsou ti ostatní?
V: Vpředu stojí strýc Vadim – ženich, teta Lena – nevěsta. Vedle strýce je mamka a táta. Vedle tety jsou její rodiče, moje babička Anna a děda Viktor.
E: A další lidé?
V: Zprava je bratranc Michal, pak sestřenice Olga a její manžel Pavel. A zleva pak přítel strýce a tety.

018_L_3_D_3

- E: Tvůj bratranec vypadá zajímavě. Co dělá?
 V: Studuje medicínu v Moskvě.
 E: Tak vyprávěj, jaká byla svatba.

Dialog 4

Před konkurzem

Pan Koutný, sekretářka

- S: Dobrý den.
 K: Dobrý den.
 S: Vy jste pan Koutný?
 K: Ano, Petr Koutný.
 S: Máte vyplňenou přihlášku?
 K: Tady je přihláška a tady můj životopis.
 S: Počkejte. Zavoláme vás za deset minut. Budeme chtít ještě několik informací.
 K: Dobре, počkám.

Перед собеседованием

Dialog 5

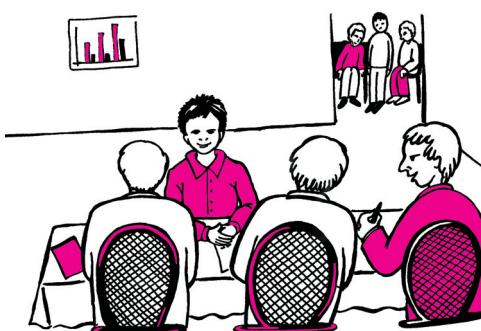
Konkurz

Pan Koutný, člen konkurzní komise

- A: Dobrý den. Pojďte dál.
 B: Děkuji/u. Dobrý den.
 A: Sedněte si prosím.
 B: Děkuji/u.
 A: Řekněte nám něco o sobě?
 B: Jmenuji/u se Petr Koutný. Bydlím v Ostravě. Rád bych pracoval ve vaší firmě.
 A: Na jaké škole jste studoval?
 B: Na Vysoké škole ekonomické v Praze.
 A: Jaký obor?
 B: Marketing a management.
 A: Jaké cizí jazyky znáte?
 B: Mluvím dobře anglicky a německy, také trochu rusky.
 A: Umíte pracovat na PC?
 B: Samozřejmě, ovládám Word, Excel a Linux.
 A: To je skvělé. Mohl byste pracovat i o víkendech?
 B: Ano, jsem svobodný.
 A: Zatím vám děkujeme. Pošleme vám zprávu e-mailem a také písemně o tom, zda vás přijmeme.
 B: Děkuji/u. Na shledanou.
 A: Na shledanou.

Собеседование

III. SLOVNÍ ZÁSOBA

adresa (domáci), -y, Ž

babička (mladá)

bezplatný

bratr (mé kamarádky)

bratranec (z Moravy)

brzy

bydliště (trvalé), -ě, S

čas (letní), -u, M

částka (finanční) y, Ž

čist/přečist

člověk – lidé

další lidé

dcera, dcerka (malá)

dědeček (veselý), -a, M

dívka (hezká)

dlohuo

dobrý, dobře

domů (odjet)

dopis (dlouhý), -u, M

dosavadní (cena)

dostat/dostávat

dozvědět se/vědět, znát

e-mail, mail (nový)

fax (krátký), -u, M

firma (cizí, domáci), -y, Ž

hledat/vyhledat, hledám, hledáš (koho, co – přítele, práci)

hodně, mnoho (známých)

hodnost (vědecká), -i, Ž

chodit, chodím, chodíš

chtít, chci, chceš, chce (něco)

informace (mn., jedn. č.), -e, Ž

internet

inzerát, -u, M (nový)

jednoduchý

jméno, -a, S (české)

jmenovat se

kamarád, kamarádka

každý rok, každoročně

kolik

končit/ukončit

konec (šťastný), -e, M

konečně

konkurz (nový), -u, M

kontakt, -u, M

kvalifikace (další), -e, Ž

lékař/lékařka

matka, maminka

manažer, -a, M

marketing, -u, M

Лексика

адрес (домашний)

бабушка (молодая)

бесплатный

брать (моей подруги)

двоюродный брат (из Моравии)

скоро

место жительства (постоянное)

время (летнее)

сумма (финансовая)

читать/прочитать

человек – люди

другие люди

дочь, дочка (маленькая)

дедушка (веселый)

девушка (красивая)

долго

хороший, хорошо

домой (уехать)

письмо (длинное)

существующая (цена)

получить/получать

узнать/знать

е-майл (новый)

факс (короткий)

фирма (иностранный, отечественная)

искать/отыскать (кого, что – друга, работу)

много (знакомых)

степень (научная)

ходить, я хожу, ты ходишь

хотеть/захотеть (что-то, что-нибудь)

информация (только ед.ч.)

Интернет

объявление (новое)

простой

имя (чешское)

звать/называться

друг, подруга

каждый год, ежегодно

сколько

кончить/закончить, кончать/заканчивать

конец (счастливый)

наконец

собеседование (новое), конкурс

контакт

квалификация (далнейшая)

врач

мать, мама

менеджер

маркетинг

management, -u, M	менеджмент
manžel, manželka	муж, жена
minulý	прошлый
místo (pracovní, volné), -a, S	место (рабочее, вакантное)
mít rád, líbit se	любить, нравиться
mít štěstí	посчастливиться
moci	мочь/смочь
muset	должен быть
nabídka (zajímavá), -y, Ž	предложение (интересное)
nacházet/najít	находить/найти
nápad (dobrý), -u, M	иdea (хорошая)
národnost (česká, ruská)	национальность (чешская, русская)
někdo, něco, někde, někdy	кто-то, кто-нибудь, что-то, где-то, когда-то
několik (dnu, přátel)	несколько (дней, друзей)
obor (důležitý), -u, M	специальность (важная)
obvykle (ráno)	обыкновенно (утром)
ocitnout se (někde)	очутиться (где-то)
odesílat/odeslat	посылать/послать
odpovídat/odpovědět	отвечать/ответить
opravdu	действительно/в самом деле
ostatní	остальные
otec, táta	отец, папа
pak, potom	потом
platit/zaplatit	платить/заплатить
podobný (otci, na otce)	похож на (отца)
podnikatel, byznysmen, -e/-a	предприниматель, бизнесмен
práce (zajímavá), -e, Ž	работа (интересная)
pracovat jako vedoucí	работать заведующим
průvodce, průvodkyně, -e/č, M/Ž	гид, экскурсовод
příbuzný/-á, příbuzní	родственник, родственники
přihláška (na vysokou školu), -y, Ž	заявление (в вуз)
příloha, -y, Ž (včerejší)	приложение (вчерашнее)
přikládat/přiložit	прилагать/приложить
posílat/poslat přihlášku	посылать/послать заявление
poslední (léta)	последние (годы)
potřebovat	надо, нужно
příjmení (neobvyklé), -í, S	фамилия (необыкновенная)
příslušnost (státní), -i, Ž	принадлежность (гражданская)
přítel, přítelkyně	друг, подруга
rodič, rodiče	родитель, родители
rodina (velká), -y, Ž	семья (большая)
rodinné (poměry)	семейное (положение)
ředitel, ředitelka	директор
říct/říkat	сказать/говорить
tajemník/sekretářka	секретарь/секретарша
sestřenice	двоюродная сестра
situace (zvláštní), -e, Ž	ситуация, положение (особенное, необыкновенное)
skvěle	превосходно
slibovat (co komu)	обещать (что кому)
sourozenci	брать, сестра
stát (český), -u, M	государство (чешское)
státní příslušnost	гражданская принадлежность

stručně, krátce	кратко
struktuovaný (životopis)	резюме
strýc (můj), -e, M	дядя (мой)
svatba, -y, Ž	свадьба
svobodný/svobodná	холостой/незамужем
sympatický (podnikatel)	симпатичный (предприниматель)
syn (malý)	сын (маленький)
škola (střední, vysoká)	школа (средняя, высшая, вуз)
štěstí (velké), -i, S	счастье (большое)
telefonovat/zatelefonovat	звонить/позвонить (кому)
teta (milá)	тетя (милая)
titul (můj), -u, M	звание (моё)
trochu	немного, немножко
týden (minulý), e, M	неделя (прошлая)
údaje (osobní) , -e, M	данные (личные)
únor, -u, M	февраль
určovat/určit	определять/определить
uvádět/uvést (údaje, obor)	приводить/привести (данные, специальность)
vdaná	замужем
vdávat se	выходить замуж
vlevo, vpravo	слева, справа/налево, направо
vpředu/vzadu	впереди/позади
všichni, všechny, všechna	все
v takovém případě	в таком случае
vypadat (jako kdo)	выглядеть (как кто)
vyplňovat/vyplnit (dokument)	заполнять/заполнить (оформлять оформить (документ))
vysoká škola	вуз
vzdělání (vysokoškolské), -í, S	образование (высшее)
vzpomínat/vzpomenout	вспоминать/вспомнить
začínat/začít	начинать/начать
znalosti (jazykové), -i, Ž	знания (языка)
známka, -y, Ž (z matematiky)	отметка (по математике)
zkoušet/zkusit	пробовать/попробовать
zleva/zprava	слева/справа
zpráva (zajímavá, nová), -y, Ž	известие, извещение (интересное, новое)
zúčastnit se/účastnit se (čeho)	принять/принимать участие (в чем)
znát (umět) cizí jazyky	знать (иностранные языки)
zvát/pozvat	приглашать/пригласить
žádat/požádat, poprosit	просить/попросить
žádost (písemná, elektronická), -i, Ž	просьба, заявление (письменное, электроническое)
ženatý	женат
životopis (zajímavý), -u, M	автобиография (интересная)

IV. TEXT**Текст****Přihláška na českou vysokou školu****Заявление в чешский вуз**

Každý z nás se někdy ocitne v situaci, kdy se chce něčeho zúčastnit, někam se přihlásit anebo někoho o něco požádat. V takovém případě je dobré vědět, jak napsat stručně a srozumitelně přihlášku či žádost. V České republice (v Česku) studenti posílají každý rok do konce února přihlášky na vysoké školy (VŠ). V přihlášce vyplňují základní osobní údaje, známky, které měli na střední škole, a také uvádějí název VŠ a obor, který chtějí studovat. Mohou poslat přihlášku na několik VŠ, ale za každou musí zaplatit finanční částku, kterou škola určí. Obvykle je to 500 Kč. Po ukončení VŠ pak studenti hledají práci. V poslední letech je jednodušší hledat volné místo na internetu. Zájemci čtou inzeráty a nabídky, a když najdou nějaký zajímavý inzerát, zkusí na něj odpovědět. Jestliže mají štěstí, firma je pozve ke konkurzu. Před konkurzem obvykle napíší písemnou nebo elektronickou žádost o nabízené místo a přiloží k ní životopis nebo jen resumé (strukturovaný životopis). Ve strukturovaném životopise uvedou tyto údaje:

Příjmení:**Фамилия:****Jméno:****Имя:****Narozen/a:****День, месяц, год рождения:****Adresa, kontakt (spojení):****Адрес, контакт****Tel., fax, mail, e-mail:****Номер телефона, факса, e mail:****Národnost:****Национальность:****Státní příslušnost:****Гражданство:****Vzdělání:****Образование:****Hodnosti, tituly:****Звания:****Pracoviště, funkční zařazení:****Место работы, должность:****Dosavadní praxe:****Опыт работы (до сих пор):****Jazykové znalosti:****Знание иностранных языков:****Další kvalifikace:****Дополнительные сведения:****Rodinné poměry:****Семейное положение:****V. PRÁCE S TEXTEM****Работа над текстом**

1. Co děláme, když se chceme někam přihlásit?
2. Jak pišeme přihlášky a žádosti?
3. Kdy studenti v České republice posílají přihlášky na vysoké školy?
4. Jaké údaje vyplňují?

5. Na kolik VŠ posílají přihlášky?
6. Je přihláška bezplatná?
7. Kolik se platí za přihlášku?
8. Co posílají studenti spolu s přihláškou?
9. Kdy píšete životopis nebo resumé?
10. Jak posíláte žádost o místo?

VI. GRAMATIKA

Грамматика

1. Minulý čas

Прошедшее время

Minulý čas sloves se v češtině tvoří:

Прошедшее время глаголов в чешском языке образуется:

1. os. j. č.	JÁ jsem	četl, dělal, ležel, křičel,	я читал, делал, лежал, кричал
2. os. j. č.	TY jsi	četl, dělal, ležel, křičel,	ты читал, делал, лежал, кричал
	ON	četl, dělal, ležel, křičel,	он читал, делал, лежал, кричал
3.os. j. č.	ONA	četla, dělala, ležela, křičela,	она читала, делала, лежала, кричала
	ONO	četlo, dělalo, leželo, křičelo	оно читало, делало, лежало, кричало
1. os. mn. č.	MY jsme	četli, dělali, leželi, křičeli	мы читали, делали, лежали, кричали
2. os. mn. č.	VY jste	četli, dělali, leželi, křičeli	вы читали, делали, лежали, кричали
	ONI	četli, dělali, leželi, křičeli (muži)	они читали, делали, работали, лежали, кричали
3.os. mn. č.	ONY	četly, dělaly, ležely, křičely (ženy)	они читали, делали, работали, лежали, кричали
	ONA	četla, dělala, ležela, křičela (děvčata)	они читали, делали, работали, лежали, кричали

- V 1. a ve 2. osobě čísla jednotného i množného tvary pomocného slovesa „být + minulý čas sloves – koncovka -l/-li

В формах 1 и 2 лиц ед. и мн. ч. употребляется вспомогательный глагол «быть» + прошедшее время глаголов – окончание -л/ли

(BÝT)	já jsem	+ -l	(-l + jsem)	já jsem pracoval/pracoval jsem
	ty jsi	+ -l	(-l + jsi)	ty jsi pracoval/pracoval jsi
	my jsme	+ -l	(-l + jsme)	my jsme pracovali/pracovali jsme
	vy jste	+ -l	(-l + jste)	vy jste pracovali/pracovali jste

- Ve 3. osobě jedn. a množ. čísla se tvary slovesa „být“ NEPOUŽÍVÁJÍ.

В форме 3-го лица ед. и мн. ч. вспомогательный глагол «быть» не употребляется.

- V jednotném čísle se tvary minulého času většinou shodují v obou jazycích v rodě a čísle s podmětem např.

В единственном числе формы прошедшего времени по большей мере согласуются в обоих языках в роде и числе с подлежащим, напр.

Koncovky 3. osoby jednotného čísla jsou v obou jazycích shodné.

Окончания 3 лица ед. ч. в обоих языках совпадают:

on	-l	-л	bratr byl	брат был
ona	-la	-ла	sestra byla	сестра была
ono	-lo	-ло	moře bylo	море было

POZOR! Внимание!

V češtině jinak! В чешском языке иначе!

- V češtině mají slovesa ve 3. osobě množného čísla minulého času TŘI koncovky v závislosti na rodu a životnosti podstatného jména (podmětu)

- pro rod mužský životný	-li
- pro rod mužský neživotný a rod ženský	-ly
- pro rod střední	-la

В чешском языке глаголы в форме 3-го лица множественного числа прошедшего времени имеют 3 различных окончания в зависимости от рода и одушевленности/неодушевленности имени существительного (подлежащего)

- для мужского рода одушевленного	-ли
- для мужского рода неодушевленного и женского рода	-лы
- для среднего рода	-ла

3. osoba množné číslo

oni -li	-ЛИ	bratři byli	братья были
ony -ly	-ЛИ	sestry byly	сестры были
ona -la	-ЛИ	moře byla	море были

v mužském rodě u životných podst. jm.	-i
у одушевленных мужского рода	-и
v mužském rodě u neživotných podst. jm.	-y
у неодушевленных мужского рода	-ы
v ženském rodě podst. jm.	-y
в женском роде	-ы
ve středním rodě podst. jm.	-a
в среднем роде	-а

2. Vykání v češtině a v ruštině

V přítomném čase se v obou jazycích forma vykání shoduje.

В настоящем времени в обоих языках форма обращения на «Вы» одинакова.

Ukažte mi prosím tu vázu.

Покажите мне, пожалуйста, эту вазу.

Napišete nám určitě zítra?

Вы наверно напишете нам завтра?

Jestliže nerozumíte, neostýchejte se a zeptejte se.

Если Вы не понимаете, не стесняйтесь и спросите.

POZOR! Внимание!

V češtině jinak! В чешском языке иначе!

V minulém čase se v češtině na rozdíl od ruštiny při vykání užívají **tvary slovesa „BÝT“** v množném čísle přítomného času, avšak plnovýznamová slovesa a přídavná jména zůstávají v jednotném čísle.

В прошедшем времени в чешском языке в отличие от русского при обращении на «вы» употребляются формы множественного числа настоящего времени глагола «БЫТЬ», **однако глаголы и имена прилагательные остаются в единственном числе.**

Vykání	Oslovení více lidí		
(Vy) pojedete	Вы поедете	(vy) pojedete	вы поедете
jel jste	Вы поехали	jeli jste	вы поехали
jste přijat	Вы приняты	jste přijati	вы приняты
byl jste přijat	Вы были приняты	byli jste přijat	вы были приняты
byl jste laskav	Вы были любезны		
byla jste laskava	Вы были любезны		

студовал jste на vysoké škole	Вы учились в вузе
studovala jste na univerzitě	Вы учились в университете
Kdy jste se narodil/a?	Когда Вы родились?

3. Časování sloves MÍT, JMENOVAT SE, STUDOVAT a MLUVIT

Спряжение глаголов ИМЕТЬ, НАЗЫВАТЬСЯ, УЧИТЬСЯ а ГОВОРИТЬ

POZOR! Внимание!

V češtině jinak! В чешском языке иначе!

České sloveso „MÍT“ se v ruštině vyjadřuje JINAK!

Чешский глагол «MÍT» выражается в русском языке по-другому, чем в чешском языке:

mám (co, koho)	у меня ... (что, кто)
máš, má (on, ona, ono)	у тебя, у него, у нее
máme, máte, mají	у нас, у вас, у них
Nataša má.., Igor má ...	у Наташи ..., у Игоря...

České sloveso „MÍT“ se časuje:

Чешский глагол «MÍT» спрягается:

přítomný čas	minulý čas	budoucí čas
(já) mám	jsem měl	budu mít
(ty) máš	jsi měl	budeš mít
(on) má	měl	bude mít
(ona) má	měla	bude mít
(ono) má	mělo	bude mít
(my) máme	jsme měli	budeme mít
(vy) máte	jste měli	budete mít
(oni) mají	měli	budou mít
(ony) mají	měly	budou mít
(ona) mají	měla	budou mít

POZOR! Внимание!**V češtině jinak! В чешском языке иначе!****Pozor na vazbu!****MÍT RÁD (něco, někoho)**

mám rád léto, má rád Ivanu
 on/она má štěstí, má radost,
 to má význam, máte pravdu
 chutná mi čokoláda

любить (что-нибудь, кого-нибудь)

я люблю лето, он любит Ивану
 ему/ей посчастливилось, радуется
 это имеет значение, Вы правы
 мне нравится шоколад

Stejně se časují jiná slovesa, jako:

Tak же спрятываются и некоторые другие глаголы, например:

dát/dávat, dělat, dívat se, odpovídat, poslouchat, vstávat ad.

дать/давать, делать, смотреть, отвечать, слушать, вставать и др.

jmenovat se**называться**

přítomný čas	minulý čas	budoucí čas
(já) se jmenuji/u – jmenej/u se	jmenoval jsem se	budu se jmenovat
(ty) se jmenej/esh/mjenej/esh se	jmenoval ses	budeš se jmenovat
(on) se jmenej/jmenej se	jmenoval se	bude se jmenovat
(ona) se jmenej/jmenej se	jmenovala se	bude se jmenovat
(ono) se jmenej/jmenej se	jmenovalo se	bude se jmenovat
(my) se jmenejeme/jmenejeme se	jmenovali jsme se	budeme se jmenovat
(vy) se jmenejete/jmenejete se	jmenovali jste se	budете se jmenovat
(oni) se jmenejí/jmenejí se	jmenovali se	budou se jmenovat

Stejně se časují jiná slovesa, jako:

Tak же спрятываются и некоторые другие глаголы, например:

seznamovat se, radovat se, smát se ad.

знакомиться, радоваться, смеяться и др.

studovat

учиться

přítomný čas	minulý čas	budoucí čas
(já) studuji/u	jsem studioval	budu studovat
(ty) studuješ	jsi studioval	budeš studovat
(on) studuje	studioval	bude studovat
(ona) studuje	studiovala	bude studovat
(ono) studuje	studiovalo	bude studovat
(my) studujeme	jsme studiovali	budeme studovat
(vy) studujete	jste studiovali	budete studovat
(oni) studují/ou	studiovali	budou studovat
(ony) studují/ou	studiovaly	budou studovat
(ona) studují/ou	studiovala	budou studovat

POZOR! Внимание!

V češtině jinak! В чешском языке иначе!

studovat na univerzitě

учиться в университете

studovat na fakultě

учиться на факультете

studovat vysokou školu

учиться в вузе

studovat češtinu, chemii, matematiku, ekonomii

учить чешский язык, химию, математику, экономию

studovat (učit se) každý den

заниматься ежедневно

studium

учеба

Stejně se časují jiná slovesa, jako:

Так же спрягаются и некоторые другие глаголы, например:

kupovat, pracovat, pít ad.

покупать, работать, пить и др.

mluvit

говорить

přítomný čas	minulý čas	budoucí čas
(já) mluvím	jsem mluvil	budu mluvit
(ty) mluvíš	jsi mluvil	budeš mluvit
(on) mluví	mluvil	bude mluvit
(ona) mluví	mluvila	bude mluvit
(ono) mluví	mluvilo	bude mluvit
(my) mluvíme	jsme mluvili	budeme mluvit
(vy) mluvíte	jste mluvili	budete mluvit
(oni) mluví	mluvili	budou mluvit
(ony) mluví	mluvily	budou mluvit
(ona) mluví	mluvila	budou mluvit

Stejně se časují jiná slovesa, jako:

Так же спрягаются и некоторые другие глаголы, например:

bydlet, rozumět (чemu), vidět ad.

жить, понимать (что), видеть и др.

4. Koncovky podst. jm. 2. pádu jedn. č.

Окончания существительных родительного падежа ед. ч.

(bez koho čeho)

без кого, чего

PÁD Падеж		2. pád (GENITIV) Родительный падеж	
Mužský rod	-u -e	<ul style="list-style-type: none"> • po tvrdých souhl. a obojetných • po měkkých souhl. 	<i>stolu, obchodu, dialogu</i> <i>pokoje</i>
Ženský rod	-y -e/-ě	<ul style="list-style-type: none"> • po tvrdých souhl. a obojetných • po měkkých souhl. 	<i>knihy, tašky, fakulty, univerzity</i> <i>skříně, práce,</i>
Střední rod	-a -e		<i>města, metra</i> <i>moře</i>

5. Zájmena a příslovce neurčitá

Неопределенные местоимения и наречия

Zájmena neurčitá

Неопределенные местоимения

1. pád	někdo/něco	кто-то/что-то	кто-нибудь/что-нибудь
2. pád	bez někoho/něčeho	кого-то/чего-то	кого-нибудь/чего-нибудь
3. pád	k někomu/něčemu	кому-то/чему-то	кому-нибудь/чему-нибудь
4. pád	někoho/něco	кого-то/что-то	кого-нибудь/что-нибудь
6. pád	o někom/něčem	ком-то/чем-то	ком-нибудь/чем-нибудь
7. pád	s někým/něčím	кем-то/чем-то	кем-нибудь/чем-нибудь

Příslovce neurčitá

Неопределенные наречия

někde	где-то, где-нибудь
někam	куда-то, куда-нибудь
někdy	когда-то, когда-нибудь
nějak	как-то, как-нибудь
nějaký	какой-то, какой-нибудь
odněkud	откуда-то, откуда-нибудь

6. Základní číslovky: 1–20, 30, 40, 50–100

Количественные числительные: 1–20, 30, 40, 50–100

1	jeden/na/no	11	jedenáct	30	třicet
2	dva, dvě	12	dvanáct	40	čtyřicet
3	tři	13	třináct	50	padesát
4	čtyři	14	čtrnáct	60	šedesát
5	pět	15	patnáct	70	sedmdesát
6	šest	16	šestnáct	80	osmdesát
7	sedm	17	sedmnáct	90	devadesát
8	osm	18	osmnáct	100	sto
9	devět	19	devatenáct	1 000	tisíc
10	deset	20	dvacet	1 000 000	milión

7. Čtení data

Чтение дат

7. března 1850	седьмого бřезна тисиц осм сеc падесат
v březnu 1879	в бřezну 1879
v roce 1945	тисиц дев'ятнадцять сеc чотири
roku 1977	тисиц дев'ятнадцять сеc сімнадцять
v roce 1994	тисиц дев'ятнадцять сеc двадцять чотири
v roce 2008	два тисічі осм

VII. CVIČENÍ

Упражнения

1. Odpovězte na otázky.

Ответьте на вопросы.

Kdo	je prezident České republiky?
	je tvůj učitel?
	jsou vaši kamarádi?
	je ve škole?
	je na dovolené?

Co	jsi viděl v televizi?
	jste dělali o víkendu?
	je nového?
	psali v novinách?
	je na nádraží?

Jak	se jmenujete?
	se máš?
	je daleko do města? (15 minut, 20 minut)
	dlohu jsi v České republice?
	se ti u nás líbí?

Jaký/á/é	český film jsi viděl?
	české knihy jsi četl?
	české pivo máš rád?
	je vaše číslo telefonu?
	je vaše adresa?

Kolik	je hodin?
	stojí české pivo?
	roků máte?
	máte kamarádů?
	máš knih?

Kde	je Praha?
	jste byli včera?
	je letiště?
	jste studovali?
	ses narodil?

Kdy	jste se narodili?
	jsi psal e-mail?
	jste byli u moře?
	jste byli v Praze?
	jste byla v kině?

2. Utvořte přítomný a minulý čas sloves uvedených v závorce.

Образуйте формы настоящего и прошедшего времени от приведенных в скобках глаголов.

Vzor/Образец: Ráno piju čaj. --> Ráno jsem pil čaj.

1. Ráno (já – pít)	čaj.	6. Otec (učit)	na fakultě.
2. (Oni – studovat)	každý den.	7. Sestra (zpomínat)	na rodinu.
3. (Vy – nemluvit)	česky a anglicky?	8. Oni (mít rádi)	české filmy.
4. (Ty – mít)	sourozence?	9. Já (nemít)	čas.
5. (Já – pracovat)	ve firmě.	10. My (se dívat)	na televizi.

3. Vyčasujte slovesa v přítomném čase a utvořte tvary minulého času.

Пропрягайте глаголы в настоящем времени и образуйте формы прошедшего времени.

rozumět česky, studovat na univerzitě, pracovat ve firmě, být doma, mluvit česky a rusky, jmenovat se Andrej.

4. Vyberte vhodné sloveso z níže uvedených a doplňte tvary přítomného a minulého času.

Выберите подходящий по смыслу глагол из приведенных ниже и дополните предложения в настоящем и прошедшем времени.

pracovat, dívat se, žít, studovat, nakupovat, mluvit, být

Můj kamarád ..... na Moravě. Čeština je těžká, ... ji každý den. Každý den ..... v Hypernově. Jana ..... jako novinářka. ..... trochu česky, dobré anglicky. ..... v Anglii, ale ..... z USA. ..... se na Pavla.

5. Časujte.

Спрягайте.

mít sestru (bratra, rodiče, přítele, přítelkyni, auto, dům);
poslouchat hudbu (rádio);
odpovídat na otázku, vstávat brzy (pozdě);
dívat se na televizi (na film);

mluvit anglicky (česky, německy, francouzsky);
vidět přítele (město);
nerozumět česky (italsky, finsky).

6. Odpovídejte kladně nebo záporně na otázky.

Дайте положительный или отрицательный ответ на вопросы.

Vzor/Образец: Má to pro tebe význam? --> Ano, má. Ne, nemá.

Máte vždycky pravdu? Mají zítra přednášku? Má váš kamarád štěstí? Máš zajímavý život? Mají o víkendu páry? Máte zkoušku? Má často dobré nápady? Máš dnes dobrou náladu? Mají talent na jazyky?

7. Přeložte s pomocí slovníku následující slovesné vazby do svého rodného jazyka.

С помощью словаря переведите следующие глагольные словосочетания на свой родной язык.

---

mít čas, mít dobrou náladu, mít dovolenou, mít hlad, mít horečku, mít chřipku, mít krásný život, mít krizi, mít nápad, mít návštěvu, mít nehodu, mít peníze, mít operaci, mít pravdu, mít problém, mít radost, mít schůzku, mít starost, mít štěstí, mít talent, mít úspěch, mít zájem, mít zkoušku, mít žízeň, mít vztek apod.

8. Doplňte neurčitá zájmena a příslovce.

Дополните неопределенные местоимения и наречия.

Vzor/Образец: ..... to udělám, ale nevím kdy. --> Někdy to udělám, ale nevím kdy.

..... to je, ale nevím, kde to je. ..... tam byl, ale nevím, kdy tam byl.
..... studuji/u i pozdě v noci. Už máš ..... českou kamarádku?
..... chce tu knihu, vrátím ji. S ..... jsem ji viděl, ale nevím,
s kým. Čteme ..... knihu, ale není zajímavá. ..... jsem o tom slyšel, ale
nezajímám se o to.

9. Přečtěte správně následující data.

Прочтите правильно следующие даты.

---

v září 1968, v lednu 1972, v prosinci 1988, v únoru 2000, v říjnu 2002;
12. 06. 1949, 25. 3. 1977, 04. 06. 2003;

v roce 1781, 1843, 1992, 2007.

10. Tykání nahraďte vykáním.

Замените формы ед. ч. формами мн. ч.

Budeš mít dost času? Šel jsi tam rád? Budeš chtít pivo? Nemluv s ním! Přečteš tu knihu? Poděkuji dědečkovi! Domluv si zkoušku! Byl jsi na dovolené? Studoval jsi na univerzitě? Budeš čekat? Měl jste problém? Řekni jím o tom. Jak se jmenejší? Kdy ses narodil? Seznam se s ním. Rozuměl jsi mu? Odpovíš na tu otázku? Mluvíš česky?

11. Upravte pád podstatných jmen.

Приведите правильные окончания существительных.

bydlet bez (bratr, otec, dědeček, dívka, Pavel, Ivana, maminka, manžel, manželka)
být bez (práce, přítel, dívka, příležitost, kontakt, kufry, lék, letenka, město, nabídka)
studovat bez (problém, slovník, kniha, pomoc, učitel, učitelka, přestávka, chuť, jídlo)